

Sygn. akt III PK 137/15

POSTANOWIENIE

Dnia 10 maja 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z powództwa J. S.

przeciwko P. Spółce Akcyjnej w Ł.

o odprawę pieniężną,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 maja 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ł.

z dnia 11 czerwca 2015 r., sygn. akt VIII Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 czerwca 2015 r. Sąd Okręgowy w Ł. oddalił apelację P. S. A. w Ł., wniesioną od wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 13 lutego 2015 r., w którym zasądzone na rzecz J. S. tytułem odprawy pieniężnej 19.200 zł.

Sąd drugiej instancji dokonał interpretacji § 42 Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy i doszedł do wniosku, że przepis ten przewiduje autonomiczne rozwiązanie względem art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracodawcy. W rezultacie powód, którego stosunek pracy uległ zakończeniu na skutek odmowy przyjęcia nowych warunków pracy, nie ma obowiązku wykazywać, że wyłączną przyczyną uzasadniającą wypowiedzenie umowy o pracę były przyczyny niedotyczące pracownika.

Skargę kasacyjną wniósł pozwany. Zarzucił błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie § 42 ZUZP i art. 65 k.c., a także uchybienie art. 378 § 1 k.p.c. i art. 227 k.p.c.

Podkreślił, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie do rozpoznania środka odwoławczego dokonał własnej analizy § 42 ZUZP, zarzucił też Sądowi drugiej instancji, że poprzestał na wykładni językowej, pomijając inne istotne okoliczności rzutujące na wykładnię przepisu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Nie zachodzi podnoszona przez pozwanego przyczyna warunkująca przyjęcie skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania.

Kategoria prawna, do której odwołuje się pozwany, została wyznaczona niedookreślonym zwrotem. Powszechnie przyjmuje się, że oczywista trafności skargi kasacyjnej ma miejsce wówczas, jeśli dla przeciętnego prawnika, jest ona niewątpliwa, z góry widoczna, bez potrzeby głębszej analizy stosunku prawnego oraz bez sprawdzania i oceny dowodów. Zapatrywanie to powinno wystąpić już w trakcie przedsądu, czyli wstępnego badania skargi kasacyjnej, gdyż na tym etapie procedowania rolą Sadu Najwyższego nie jest szczegółowe badanie zgłoszonych podstaw zaskarżenia.

Mając na uwadze tak wyznaczoną perspektywę poznawczą, trzeba uwzględnić, że zgodnie z art. 9 § 1 k.p. układ zbiorowy pracy posiada rangę przepisu prawa pracy. Wynikają z tego istotne konsekwencje. Najważniejsza z nich sprowadza się do spostrzeżenia, że do interpretacji postanowień układu zbiorowego pracy nie ma zastosowania art. 65 k.c., regulujący zasady wykładni oświadczeń woli stron czynności prawnej. Do wykładni tego rodzaju postanowień należy stosować zasady, na jakich dokonuje się interpretacji powszechnie obowiązujących przepisów prawa pracy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 12 grudnia 2001 r., I PKN 729/00, OSNP 2003 nr 23, poz. 568; OSP 2004 nr 5, poz. 66, z glosą A. Świątkowskiego; z dnia 5 lutego 2002 r., I PKN 866/00, OSNP 2004 nr 4, poz. 58; z dnia 10 października 2003 r., I PK 409/02, OSNP 2004 nr 19, poz.

334 oraz z dnia 15 stycznia 2004 r., I PK 630/02, Monitor Prawniczy 2004 nr 2, s. 59). Możliwe, a nawet wskazane jest, co prawda, odwołanie się do zamiaru i zgodnej woli stron porozumienia zbiorowego (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 września 1992 r., I PRN 41/92, OSNCP 1993 nr 6, poz. 113; Przegląd Sądowy 1993 nr 11-12, s. 109, z glosą G. Goździewicza oraz z dnia 10 listopada 1999 r., I PKN 345/99, OSNAPiUS 2001 nr 6, poz. 195), ale tylko w takich kategoriach, w jakich przy wykładni przepisów prawa uzasadnione jest odwołanie się do „woli racjonalnego ustawodawcy” (co powinno nastąpić dopiero po uwzględnieniu innych metod wykładni). Układ zbiorowy pracy, jako źródło prawa pracy (art. 9 § 1 k.p.) podlega więc wykładni sądowej przy zastosowaniu reguł wykładni aktów prawnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 1999 r., I PKN 439/98, OSNAPiUS 2000 nr 6, poz. 216; por. też uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2004 r., III PZP 12/03, OSNP 2004 nr 11, poz. 187; OSP 2005 nr 5, poz. 66, z glosą B. Cudowskiego).

Kierując się przedstawioną regułą interpretacyjną nie sposób uznać, że doszło w sposób oczywisty do naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 65 k.c. (skarżący w skardze kasacyjnej nie wskazał jednostki redakcyjnej przepisu, z która wiąże zarzut). Identyczny wniosek dotyczy zarzutu uchybienia art. 227 k.p.c., a także niektórych aspektów wywodzonych z § 42 ZUZP (np. zarzut zawarty w pkt 1 lit b, c, d, f i g).

Pozostałe podstawy skargi kasacyjnej, odwołujące się do § 42 ZUZP i art. 378 § 1 k.p.c. opierają się na twierdzeniu, że postanowienie zakładowego aktu prawnego dotyczącego prawa do odprawy wzorowane jest na zapisie ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracodawcy. Z podobieństwa tego pozwany wywodzi, że § 42 ZUZP nie wprowadził korzystniejszych uprawnień dla pracownika. Argumentacja pracodawcy, w zderzeniu z regułami wykładni językowej, którymi posłużył się Sąd drugiej instancji, nie świadczy o oczywistej zasadności podstaw skargi kasacyjnej. *Argumentum a simili*, podnoszony przez pozwanego stanowi rodzaj wniosku prawniczego. Rozumowanie to, po pierwsze, jest zawodne, po drugie, pozostaje w opozycji do motywacji wynikającej z

argumentum a contrario, do której niewątpliwie nawiązał Sąd drugiej instancji (dlatego skupił się na porównaniu art. 10 ust. 1 ustawy z 13 marca 2003 r. i § 42 ZUPZ, wykazując, że w tym ostatnim przepisie brak warunku wyłączności rozwiązania stosunku pracy z kwalifikowanych przyczyn). Wobec wystąpienia tego rodzaju dysonansu językowego, nierozsądne jest odstępowanie od reguł wykładni literalnej, która w zbiorze dyrektyw interpretacyjnych odgrywa rolę wiodącą. Oznacza to, że oczywista zasadność skargi kasacyjnej również w tym aspekcie nie jest widoczna.

Dlatego zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 4 i § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.